

บทที่ ๒

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงเอกสาร (Documentary research) และการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยมีมุ่งที่จะศึกษาความเชื่อเรื่องบุญ บาป ตามแนวทางพระพุทธศาสนาของผู้ต้องขังเรือนจำกลางนครราชสีมา โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการรายละเอียดตามหัวข้อดังต่อไปนี้

ตอนที่ ๑ ศึกษาความเชื่อเรื่องบุญ บาปตามแนวทางพระพุทธศาสนา

ตอนที่ ๒ ศึกษาความเชื่อเรื่องบุญ บาปตามแนวทางพระพุทธศาสนาของผู้ต้องขังเรือนจำกลางนครราชสีมา

๒.๑ ประชากร

๒.๒ กลุ่มตัวอย่าง

๒.๓ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

๒.๔ ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

๒.๕ การเก็บรวบรวมข้อมูล

๒.๖ การวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ ๑ ศึกษาความเชื่อเรื่องบุญ บาปตามแนวทางพระพุทธศาสนา

เป็นการวิจัยเชิงเอกสาร (Documentary research) โดยศึกษาค้นคว้าข้อมูลจากเอกสารดังนี้

๑.๑ เอกสารชั้นปฐมภูมิ (Primary Source) ได้แก่ คัมภีร์พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พ.ศ. ๒๕๓๙ อรรถกถา ฎีกา อนุฎีกา ที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อเรื่องบุญ บาปในพระพุทธศาสนา

๑.๒ เอกสารชั้นทุติยภูมิ (Secondary Source) เช่น วิทยานิพนธ์ หนังสือ ตำรา บทความ ข้อเขียน และเอกสารอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อเรื่องบุญ บาป

โดยผู้วิจัยศึกษาจากคัมภีร์พระไตรปิฎก อรรถกถา และฎีกา รวมทั้ง เอกสาร ข้อมูล ต่างๆ ทางวิชาการประกอบด้วยวิทยานิพนธ์ งานวิจัย ตำราวิชาการ บทความต่างๆ จาก

แหล่งข้อมูลต่างๆ โดยเน้นเฉพาะที่เกี่ยวกับความเชื่อเรื่องกรรมเป็นหลักแล้วนำข้อมูลที่ได้มาศึกษาวิเคราะห์ สังเคราะห์ แล้วนำมาเรียบเรียงข้อมูลที่ได้จากการศึกษาและเรียบเรียงความเชื่อเรื่องกฎแห่งกรรม และเรียบเรียงและจัดหมวดหมู่ข้อมูลที่เกี่ยวข้องทั้งจากด้านตำรา เอกสารงานวิจัย และข้อมูลต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง แยกแยะและวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้มาทั้งหมดนั้น ตามจุดประสงค์ของการศึกษาวิจัย รวบรวมเพื่อนำเสนอผลการวิจัยต่อไป

ตอนที่ ๒ ศึกษาความเชื่อเรื่องบุญ บาป ตามแนวทางพระพุทธศาสนาของผู้ต้องขังเรือนจำกลางนครราชสีมา

เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ศึกษาความเชื่อเรื่องบุญ บาป ตามแนวทางพระพุทธศาสนาของผู้ต้องขังเรือนจำกลางนครราชสีมา

๒.๑ ประชากร

ประชากร ได้แก่ ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้ต้องขังเรือนจำกลางนครราชสีมา จำนวน ๒,๐๐๐ คน ในระหว่างเดือน มกราคม ถึง เดือน มีนาคม ๒๕๕๔

๒.๒ กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ ผู้ต้องขังเรือนจำกลางนครราชสีมา จำนวน ๓๒๒ คน จากการกำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของเครซีและมอร์แกน (Krecie & Morgan)^๑ ประกอบด้วย ผู้ต้องขังเรือนจำกลางนครราชสีมา เลือกเฉพาะผู้ต้องขังเด็ดขาดและผู้ต้องขังระหว่างพิจารณาซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi stage random sampling) มีขั้นตอนการสุ่มดังนี้

ขั้นที่ ๑ สุ่มจากกลุ่มผู้ต้องขังเรือนจำกลางนครราชสีมา จำนวน ๒,๐๐๐ คน

ขั้นที่ ๒ กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของเครซีและมอร์แกน (Krecie & Morgan) ประกอบด้วยผู้ต้องขังเรือนจำกลางนครราชสีมา จำนวน ๓๒๒ คน

ขั้นที่ ๓ แบ่งกลุ่มตัวอย่างประเภทผู้ต้องขังออกเป็น ผู้ต้องขังเด็ดขาด จำนวน ๑๖๑ คน และผู้ต้องขังระหว่างพิจารณา จำนวน ๑๖๑ คน รวมเป็น จำนวน ๓๒๒ คน ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน ๓๒๒ คน

^๑ สมบูรณ์ ตันยะ, วิทยาการวิจัย, (นครราชสีมา : คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา, ๒๕๕๐), หน้า ๑๐๕-๑๐๖.

ขั้นที่ ๔ สุ่มกลุ่มตัวอย่างประเภทผู้ต้องขังเด็ดขาด และผู้ต้องขังระหว่างพิจารณา โดยออกไปสอบถามแบบการสุ่มตัวอย่างด้วยตนเอง ในระหว่างเดือน มกราคม ถึงเดือน มีนาคม ๒๕๕๔

๒.๓ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) แบ่งออกเป็น ๕ ระดับ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง จำนวน ๑ ฉบับ โดยยึดกรอบแนวคิดในการวิจัยเป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือ แบ่งออกเป็น ๓ ส่วน คือ

ส่วนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบสอบถามแบบเลือกตอบ จำนวน ๕ ข้อ

ส่วนที่ ๒ ความเชื่อเรื่องบุญ บาป ตามแนวทางพระพุทธศาสนาของผู้ต้องขัง เรือนจำกลางนครราชสีมา เป็นแบบสอบถามเป็นชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) มี ๕ ระดับ กำหนดน้ำหนักคะแนนดังนี้

ระดับ ๕ หมายถึง มีความเชื่อมากที่สุด

ระดับ ๔ หมายถึง มีความเชื่อมาก

ระดับ ๓ หมายถึง มีความเชื่อปานกลาง

ระดับ ๒ หมายถึง มีความเชื่อน้อย

ระดับ ๑ หมายถึง มีความเชื่อน้อยที่สุด

ประกอบด้วยข้อคำถาม จำนวน ๔๘ ข้อ โดยแยกเป็นแต่ละด้านดังนี้

๑. เรื่องบุญ จำนวน ๒๓ ข้อ

๒. เรื่องบาป จำนวน ๒๕ ข้อ

ส่วนที่ ๓ ข้อคิดเห็นอื่น ๆ เกี่ยวกับความเชื่อเรื่อง บุญ บาป

๒.๔ ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

การสร้างเครื่องมือเพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษารายละเอียดและดำเนินการดังนี้

๒.๔.๑ ศึกษาค้นคว้าเรื่องความเชื่อเรื่อง บุญ บาป จากข้อมูลจากเอกสารปฐมภูมิ (Primary) ได้แก่ พระไตรปิฎกภาษาไทยฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พ.ศ. ๒๕๓๙ และรวบรวมเอกสารข้อมูลจากเอกสารทุติยภูมิ (Secondary) เช่น อรรถกถา วิสุทธิมรรค วิมุติ มรรค หนังสือตำรา บทความ ข้อเขียน และเอกสารอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อเรื่อง บุญ บาป แล้วนำเนื้อหาามาบูรณาการสรุปวิเคราะห์ให้ครอบคลุมเนื้อหา

๒.๔.๒ กำหนดรูปแบบโครงสร้างเนื้อหาของแบบสอบถามแต่ละตอนโดยมีรายละเอียดตามกรอบแนวคิดให้ครอบคลุม ความเชื่อเรื่อง บุญ ในกุศลกรรมบถ ๑๐ และความเชื่อเรื่องอกุศลกรรมบถ ๑๐ ตามแนวทางพระพุทธศาสนา ของผู้ต้องขังเรือนจำกลาง นครราชสีมา

๒.๔.๓ ศึกษาถึงวิธีสร้างแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) โดยใช้เกณฑ์การให้คะแนน ๕ ระดับ ดังนี้ (๑) ระดับความเชื่อมากที่สุด (๒) ระดับความเชื่อมาก (๓) ระดับความเชื่อปานกลาง (๔) ระดับความเชื่อน้อย (๕) ระดับความเชื่อน้อยที่สุด

๒.๔.๔ ประมวลความรู้จากข้อมูลที่ได้สร้างมาเป็นแบบสอบถาม ตามกรอบแนวคิดการวิจัย

๒.๔.๕ นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอต่อ คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ เพื่อให้พิจารณาตรวจแก้ไขเนื้อหา และสำนวนภาษาที่ใช้ ตลอดจนความถูกต้องของแบบสอบถาม แล้วนำไปใช้ปรับปรุงแก้ไขตามที่คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์เสนอแนะ

๒.๔.๖ นำเครื่องมือแบบสอบถามที่ผ่านคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปให้ผู้เชี่ยวชาญ ๓ ท่าน ตรวจสอบพิจารณาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) โดยการหาค่า IOC (Item Objective Congruency Index) ได้ค่า IOC อยู่ระหว่าง ๐.๖๗ – ๑.๐๐ (รายละเอียดตามภาคผนวก ข)

๒.๔.๗ นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขตามที่คณะผู้เชี่ยวชาญเสนอแนะ และกรรมการคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ให้พิจารณาความสมบูรณ์อีกครั้ง แล้วนำไปทดลองใช้ (Try out) กับผู้ต้องขังเรือนจำอำเภอสีคิ้ว ผู้ต้องขังกลุ่มตัวอย่าง จำนวน ๓๐ คน เพื่อหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

๒.๔.๘ นำแบบสอบถามกลับมาคำนวณหาความเชื่อมั่น โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach)^๒ ได้ค่าสัมประสิทธิ์ของความเชื่อมั่นของแบบสอบถามความเชื่อเรื่องบุญ บาป ตามแนวทางพระพุทธศาสนาผู้ต้องขังเรือนจำกลาง นครราชสีมา มีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ ๐.๙๕ เมื่อแยกเป็นรายด้านมีค่าความเชื่อมั่นดังนี้

- ด้านบุญ ๐.๘๘
- ด้านบาป ๐.๙๓

^๒ ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ, เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา พิมพ์ครั้งที่ ๕, (กรุงเทพมหานคร : สุวีริยาสาส์น, ๒๕๓๘), หน้า ๑๘๓ - ๑๘๖.

๒.๔.๙ นำแบบสอบถามที่ผ่านการหาคุณภาพแล้ว จัดทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์เพื่อใช้เก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

๒.๕ การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการลำดับขั้นตอนดังนี้

๒.๕.๑ ขอนหนังสือความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากศูนย์บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ถึงหัวหน้าส่วนราชการ เพื่อขอความร่วมมือจากหัวหน้าส่วนราชการที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการตอบแบบสอบถาม

๒.๕.๒ ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเอง โดยกำหนดเก็บแบบสอบถามซึ่งผู้วิจัยไป เก็บด้วยตนเองภายใน ๖ สัปดาห์ โดยส่งแบบสอบถามทั้งหมด ๓๒๒ ฉบับ ได้คืน ๓๒๒ ฉบับ คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐ ของแบบสอบถาม

๒.๖ การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยได้ดำเนินการลำดับขั้นตอน ดังนี้

๒.๖.๑ ผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามกลับคืนมา ๓๒๒ ฉบับ คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐ ของแบบสอบถาม

๒.๖.๒ ส่วนที่ ๑ วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามโดยการแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ (Percentage)

๒.๖.๓ ส่วนที่ ๒ วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับระดับความเชื่อเรื่อง บุญ บาป ตามแนวทางพระพุทธศาสนา ของผู้ต้องขังเรือนจำกลางนครราชสีมา วิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ตามเกณฑ์การให้คะแนน โดยมีเกณฑ์การแปลความหมายค่าเฉลี่ย ดังนี้^๓

ค่าเฉลี่ย ๔.๕๑-๕.๐๐ มีระดับความเชื่อในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย ๓.๕๑-๔.๕๐ มีระดับความเชื่อในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย ๒.๕๑-๓.๕๐ มีระดับความเชื่อในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย ๑.๕๑-๒.๕๐ มีระดับความเชื่อในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย ๑.๐๐-๑.๕๐ มีระดับความเชื่อในระดับน้อยที่สุด

^๓ อ้างแล้ว.

๒.๖.๔ เปรียบเทียบระดับความเชื่อเรื่องบุญ บาป ของผู้ต้องขังเรือนจำกลาง นครราชสีมาจำแนกตามเพศแตกต่างกันโดยใช้การทดสอบค่าที (t-test)

๒.๖.๕ เปรียบเทียบระดับความเชื่อเรื่องบุญ บาป ของผู้ต้องขังเรือนจำกลาง นครราชสีมาจำแนกตามอายุแตกต่างกันโดยใช้การทดสอบค่าเอฟ (F -test) เมื่อพบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ ทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ โดยใช้วิธีการของ Scheffe'^๔

๒.๖.๖ เปรียบเทียบระดับความเชื่อเรื่อง บุญ บาป ของผู้ต้องขังเรือนจำกลาง นครราชสีมาจำแนกตามสถานภาพแตกต่างกันโดยใช้การทดสอบค่าที (t-test)

๒.๖.๗ เปรียบเทียบระดับความเชื่อเรื่อง บุญ บาป ของผู้ต้องขังเรือนจำกลาง นครราชสีมาจำแนกตามระดับการศึกษาแตกต่างกันโดยใช้การทดสอบค่าเอฟ (F -test) เมื่อพบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ ทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ โดยใช้วิธีการของ Scheffe'

๒.๖.๘ เปรียบเทียบระดับความเชื่อเรื่อง บุญ บาป ของผู้ต้องขังเรือนจำกลาง นครราชสีมาจำแนกตามประเภทแตกต่างกันโดยใช้การทดสอบค่าที (t-test)

^๔ ชูศรี วงศ์รัตน์, เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย, พิมพ์ครั้งที่ ๘, (กรุงเทพมหานคร : เทพเนรมิตการพิมพ์, ๒๕๔๔), หน้า ๒๔๘ - ๒๔๙.